

Sygn. akt II CSK 264/16

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku J. P.
przy uczestnictwie M. P.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 grudnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 23 października 2015 r., sygn. akt XV Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienia prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości, bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001r., II

CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl. i z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, niepubl.). Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji jurydycznej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Nie istnieje przy tym potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl., z dnia 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl., z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl. i z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Zdaniem skarżącego w sprawie istnieją istotne zagadnienia prawne – przejawiające się w konieczności wypowiedzenia się: 1) czy dla jednego przedsiębiorstwa, możliwe jest ustalenie dwóch różnych wartości, 2) czy w skład majątku wspólnego małżonków wchodzi wartości materialne przedsiębiorstwa, na które składają się wyłącznie osobiste zdolności i możliwości jednego z małżonków, dodatkowo rozwijane w okresie następującym, po ustaniu ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, 3) czy dla ustalenia wartości przedsiębiorstw wchodzących w skład majątku wspólnego uzasadnione jest przyjęcie metody zdyskontowanych, przyszłych strumieni finansowych, obejmujących okres następujący po ustaniu ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej.

Zagadnienia prawne sformułowane przez skarżącego nie spełniają wyżej sprecyzowanych w judykaturze Sądu Najwyższego wymagań. Skarżący nie przytoczył ani nie uzasadnił takich argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, nie skonkretyzował przepisów, z którymi wiązał zaprezentowane problemy prawne. Nie wyjaśnił, dlaczego te zagadnienia mają charakter istotny. W zasadzie ograniczył się do sformułowania trzech pytań, nie przeprowadzając żadnego pogłębionego wyводу prawnego dla wykazania, że jego wątpliwości stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Przy formułowaniu zagadnień prawnych pominął, iż powinny one odpowiadać wymogowi pytania do rozstrzygnięcia, czyli wyznaczającego dwie możliwe odpowiedzi, w sposób zbliżony do przedstawienia Sądowi Najwyższemu zagadnienia przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.). Ponadto, nie przedstawił wyводу zawierającego szczegółową argumentację prawną przekonującą o istnieniu rozbieżnych ocen prawnych przedstawionego zagadnienia. We wniosku brak jest odniesienia do orzecznictwa Sądu Najwyższego i poglądów doktryny w kwestiach objętych zagadnieniem prawnym i sygnalizowanymi wątpliwościami interpretacyjnymi. Argumentacja skarżącego jest jednostronna i ogranicza się do przedstawienia własnego poglądu prawnego w opozycji do stanowiska Sądu drugiej instancji. Ponadto wskazane przez skarżącego zagadnienia prawne, nie mają charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniami w tej właśnie sprawie.

Natomiast przesłanka z art. 398⁹ §1 pkt 2 k.p.c. nie została w sposób właściwy uzasadniona. Skarżący nie wskazał żadnych rozbieżnych poglądów judykatury dotyczących wykładni przepisów prawnych związanych z zagadnieniami, które miały się stać podstawą przyjęcia skargi do rozpoznania ani nie wykazał, iż nie stały się one przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego, a jest to konieczne z uwagi na poważne wątpliwości, co do ich znaczenia powstające w procesie ich interpretacji i mieści się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. W uzasadnieniu wniosku brak jakiegokolwiek

odniesienia do judykatury Sądu Najwyższego czy poglądów doktryny, w odniesieniu do przepisów mających rodzić poważne wątpliwości w procesie, ich wykładni.

Zagadnienia prawne i wątpliwości interpretacyjne prezentowane przez skarżącego w znacznej mierze sprowadzają się do kwestionowania podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia, w tym przede wszystkim dowodu z opinii biegłego, który stał się podstawą ustalenia wartości przedsiębiorstwa, co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Ubocznie zauważenia wymaga, iż problematyka wyceny przedsiębiorstwa, jako składnika majątku wspólnego, w tym uwzględnienia w niej renomy (*goodwill*), która może być zasługą osobistych przymiotów przedsiębiorcy, czy zwykłego powiązania organizacyjnego składników wymienionych w art. 55¹ k.c. oraz uwzględnienia tego, że elementy składające się na substrat majątkowy przedsiębiorstwa, jak również elementy organizacyjne, nie mają zazwyczaj charakteru statycznego była przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2013 r., V CSK 79/12, niepubl. oraz z dnia 3 lutego 2016 r., V CSK 299/15, OSNC, nr 12, poz. 146).

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), nie rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego, wnioskodawczyni złożyła, bowiem wniosek o przyznanie kosztów w odpowiedzi na skargę kasacyjną, która została skutecznie zwrócona przez Sąd Okręgowy (k. 1525), a skutku tego nie sanowało pismo wnioskodawczyni z dnia 11 kwietnia 2016 r. wraz z załączonym do niego potwierdzeniem nadania (k. 1527-1528).